

UNIVERZITET U TUZLI	NAZIV FAKULTETA NA KOJEM SE DRŽI PREDMET PRIRODNO-MATEMATIČKI

NASTAVNI PROGRAM PREDMETA/KURSA:

Diferencijalna geometrija

FAKULTET	Prirodno-matematički
UŽA NAUČNA OBLAST	Geometrija
SMJER	Nastavni i Primijenjena matematika
ODSJEK	Matematika
ECTS	6
SEDMIČNI BROJ SATI U SEMESTRU	
Predavanja	3
Auditorne vježbe	2
Eksperimentalne vježbe	-
NASTAVNIK	Dr. Sc. Vedad Pašić, docent
ASISTENT	Mr. Sc. Elvis Baraković, viši asistent
INTERESNA GRUPA	Studenti III godine dodiplomskog studija matematike
KONSULTACIJE	Ponedjeljak 10-11 Četvrtak 11-12
DODATNE INFORMACIJE U VEZI KURSA	
Adresa fakulteta	Univerzitetska 4, 75000 Tuzla
Telefon	00387 35 320 860
Fax	00387 35 320 861

Telefon (kancelarija)	00387 35 320 897
Web strana fakulteta	http://www.pmf.untz.ba/
Web strana nastavnog kursa	http://www.vedad.com.ba/pmf/DifGeo

PREPORUČENA LITERATURA

1. M. do Carmo: *Differential Geometry of Curves and Surfaces*; Prentice-Hall, Englewood Clis (1976)
2. M. Spivak: *A Comprehensive Introduction to Differential Geometry*; Publish or Perish, Berkeley (1979)
3. D. J. Struik: *Lectures on Classical Differential Geometry*, 2nd Ed; Dover, New York (1988)
4. B. Žarinac-Frančula: *Diferencijalna geometrija - Zbirka zadataka i repetitorij*; Školska knjiga, Zagreb 1990.
5. D. Mihajlović: *Elementi vektorske analize, diferencijalne geometrije i teorije polja*, Zavod za izdavanje udžbenika , Beograd 1968.
6. R. Stojanović: *Osnovi diferencijalne geometrije*, Beograd 1963.
7. G. Valiron: *The Classical Differential Geometry of Curves and Surfaces*, Math Sci Press, Brookline 1950.
8. R. A. Sharipov: *Course of Differential Geometry*, Bakshir State University, 1996.

PREDUSLOVI	Položen predmet Geometrija I

SADRŽAJ KURSA

Uvod u diferencijalnu geometriju, teorema implicitnog preslikavanja. Krive: parametarska forma i implicitna forma; reparametrisacija krive; dužina luka. Parametrisacija duzinom luka; stripovi; normalno i tangentno vektorsko polje; principalno normalno polje; oskulatorna ravan. Torzija; ortonormalni referentni okvir; krivina i torzija u smislu proizvoljne parametrizacije. Frenetove formule; oskulatorna, normalna i rektifikujuća ravan; Fundamentalna teorema za prostorne krive. Opći heliksi; prilagodjeni okviri; generalne strukturne jednačine; paralelna normalna polja; paralelni okviri; strukturne jednačine za paralelne okvire. Površi. Parametarska forma i implicitna forma; regularnost; reparametrisacija površi; krive na površima; prva fundamentalna forma; matrična reprezentacija prve fundamentalne forme; izometrična parametrizacija; konformalna parametrizacija. Izometrija parametrizovanih površi; tangentna ravan; normalna linija i Gausovo preslikavanje; površi revolucije; linijske površi; razvojne površi. Normalna i geodezijska krivina krive na površi; druga fundamentalna forma; asimptotski pravski i asimptotske linije; Meusnierova teorema; operator oblika; srednja krivina, Gaussova krivina, principalne krivine i njihovi odnosi. $dN = -dx \cdot S$; Rodriguesova jednačina; umbilične i ravne tačke; eliptične, parabolične i hiperbolične tačke površi; Eulerov teorem; principalne krivine kao ekstremne vrijednosti normalnih krivina u tački; konformalnost Gaussovog preslikavanja; konformalna parametrizacija je minimalna akko je harmonična. Tenzorska notacija; kovarijantni izvod i Levi-Civita konekcija; Christoffelovi simboli; Koszulova formula; uslovi integrabilnosti; Codazzijeve jednačine; Gaussova Theorema egregium; Primjena Gauss-Codazzijevih jednačina; Fundamentalna teorema teorije površi. Geodezijska krivina krive ponovljena; kovarijantni izvod duž krive; geodezije; jednačine geodezija; postojanje geodezija; krive sa nestajućom geodezijskom krivinom; Clairautov teorem;

geodezijske polarne koordinate; geodezije kao najkraće krive.

CILJEVI KURSA

Osnovni cilj ovog modula je da studenti steknu osnove iz oblasti diferencijalne geometrije, tj. proučavati geometriju krivih i površi koristeći se metodama više matematike - naime diferencijacijom i integracijom (stoga "diferencijalna geometrija"). U izučavanju geometrije krivih i površi, mi smo samo zainteresovani za značajke koje su nezavisne od pozicije krivulje (ili površi) u prostoru, tj. za značajke koje su invarijantne pod pomjeranjima Euklidskog 3-prostora (translације и ротације).

OČEKIVANE RAZVIJENE SPOSOBNOSTI/KOMPETENCIJE STUDENATA

Na kraju semestra/kursa *uspješni studenti*, koji su tokom čitavog nastavnog perioda kontinuirano obavljali svoje obaveze, će biti osposobljeni za:

- Analizu geometrijskih oblika u prostoru pomoću najsavremenijih metoda diferencijalnog računa;
- Primjenu znanja iz ove oblasti u različitim primjenama, posebno u fizici;
- Studenti trebaju biti u stanju dokazati sve fundamentalne teoreme diferencijalne geometrije, te moći riješiti niz praktičnih problema iz ove oblasti.

NASTAVNE METODE	Predavanja i vježbe
	Predavanja i vježbe: Studenti imaju obavezu prisustovanja svim satima predavanja i vježbi. Uvjet za dobijanje potpisa je minimalno 70% prisustvo svim oblicima nastave. Studenti svojom aktivnošću u nastavi mogu stimulativno biti nagrađeni određenim brojem poena (max 5)
METODE PROVJERE ZNANJA	Pismene i usmene provjere znanja; zadaće
	Pismene provjere znanja: U obliku dva testa koja sadrže i teorijska pitanja i zadatke. Usmene provjere znanja: Eventualno na završnom ispit u kombinaciji s pismenom provjerom. Zadaće: Svake sedmice studenti rade zadaću koja omogućuje kontinuirano provjeravanje usvajanja znanja.
METODE OCJENJIVANJA STUDENATA	Testovi, završni ispit, zadaće
SISTEM BODOVANJA	

Testovi: 2x (max 25)	50
Zadaće: 15x	15
Završni ispit:	35

SISTEM OCJENJVANJA

00-53 poena	ocjena 5 (F)
54-63 poena	ocjena 6 (E)
64-73 poena	ocjena 7 (D)
74-83 poena	ocjena 8 (C)
84-93 poena	ocjena 9 (B)
94-100 poena	ocjena 10 (A)
00-53 poena	ocjena 5 (F)

PREPISIVANJE

Ukoliko se student bude nedolično ponašao (prepisivao, ometao druge u radu, ...) na bilo kojem vidu provjere znanja (testovi, završni ispit, ...) isti će se udaljiti sa navedene provjere znanja i njegov rad se u tome slučaju neće bodovati i biti će pokrenut disciplinski postupak protiv istog sa maksimalnim mogućim pravnim posljedicama. Nema tolerancije varanju bilo kakve vrste.

PREPURUČENA DODATNA LITERATURA

Euklid Aleksandrijski:
Elementi, Aleksandrija, 300. prije nove ere

ORGANIZACIJA IZVOĐENJA KURSA

PREDAVANJA (Napomena: u broj sati je uključen broj sati predavanja te samostalni rad)

Sedmica	Dan	Datum	Naziv predavanja	Broj sati
1			Uvod u diferencijalnu geometriju, teorema implicitnog preslikavanja	3+4

	2		Krive: parametarska forma i implicitna forma; reparametrizacija krive; duzina luka.	3+4	
	3		Parametrizacija duzinom luka; stripovi; normalno i tangentno vektorsko polje; principalno normalno polje; oskulatorna ravan.	3+4	
	4		Torzija; ortonormalni referentni okvir; krivina i torzija u smislu proizvoljne parametrizacije.	3+4	
	5		Frenetove formule; oskulatorna, normalna i rektifirajuca ravan; Fundamentalna Teorema za prostorne krive	3+4	
	6		Opći heliksi; prilagodjeni okviri; generalne strukturne jednačine; paralelna normalna polja; paralelni okviri; strukturne jednačine za paralelne okvire.	3+4	
	7		Površi. Parametarska forma i implicitna forma; regularnost; reparametrizacija površi; krive na površima;	3+4	
	8		Prva fundamentalna forma; matrična reprezentacija prve fundamentalne forme; izometrična parametrizacija; konformalna parametrizacija.	3+4	
	9		Izometrija parametrizovanih površi; tangentna ravan; normalna linija i Gausovo preslikavanje; površi revolucije; linijske površi; razvojne površi.	3+4	
	10		Normalna i geodezijska krivina krive na površi; druga fundamentalna forma; asimptitski pravski i asimptotske linije; Meusnierova teorema; operator oblika; srednja krivina, Gaussova krivina, principalne krivine i njihovi odnosi.	3+4	
	11		$dN = -dx S$; Rodriguesova jednačina; umbilične i ravne tačke; eliptične, parabolične i hiperbolične tačke površi; Eulerov teorem.	3+4	

	12			Principalne krivine kao ekstremne vrijednosti normalnih krivina u tački; konformalnost Gaussovog preslikavanja; konformalna parametrizacija je minimalna akk je harmonična.	3+4	
	13			Tenzorska notacija; kovarijantni izvod i Levi-Civita konekcija; Christoffelovi simboli; Koszulova formula; uslovi integrabilnosti;	3+4	
	14			Codazzijeve jednačine; Gaussova Theorema egregium; Primjena Gauss-Codazzijevih jednačina; Fundamentalna teorema teorije površi.	3+4	
	15			Geodezijska krivina krive ponovljena; kovarijantni izvod duž krive; geodezije; jednačine geodezija; postojanje geodezija; krive sa nestajućom geodezijskom krivinom; Clairautov teorem; geodezijske polarne koordinate; geodezije kao najkraće krive.	3+4	
Ukupno:						45+60

AUDITORNE VJEŽBE

Sedmica	Dan	Datum	Naziv teoretske vježbe	Broj sati
1			Uvod u diferencijalnu geometriju, teorema implicitnog preslikavanja	2
2			Krive: parametarska forma i implicitna forma; reparametrizacija krive; duzina luka.	2
3			Parametrizacija duzinom luka; stripovi; normalno i tangentno vektorsko polje; principalno normalno polje; oskulatorna ravan.	2
4			Torzija; ortonormalni referentni okvir; krivina i torzija u smislu proizvoljne parametrizacije.	2
5			Frenetove formule; oskulatorna, normalna i rektifirajuca ravan; Fundamentalna Teorema za prostorne krive	2

	6		Opći heliksi; prilagodjeni okviri; generalne strukturne jednačine; paralelna normalna polja; paralelni okviri; strukturne jednačine za paralelne okvire.	2	
	7		Površi. Parametarska forma i implicitna forma; regularnost; reparametrizacija površi; krive na površima;	2	
	8		Prva fundamentalna forma; matrična reprezentacija prve fundamentalne forme; izometrična parametrizacija; konformalna parametrizacija.	2	
	9		Izometrija parametrizovanih površi; tangentna ravan; normalna linija i Gausovo preslikavanje; površi revolucije; linijske površi; razvojne površi.	2	
	10		Normalna i geodezijska krivina krive na površi; druga fundamentalna forma; asimptitski pravski i asymptotske linije; Meusnierova teorema; operator oblika; srednja krivina, Gaussova krivina, principalne krivine i njihovi odnosi.	2	
	11		$dN = -dx S$; Rodriguesova jednačina; umbilične i ravne tačke; eliptične, parabolične i hiperbolične tačke površi; Eulerov teorem.	2	
	12		Principalne krivine kao ekstremne vrijednosti normalnih krivina u tački; konformalnost Gaussovog preslikavanja; konformalna parametrizacija je minimalna akko je harmonična.	2	
	13		Tenzorska notacija; kovarijantni izvod i Levi-Civita konekcija; Christoffelovi simboli; Koszulova formula; uslovi integrabilnosti;	2	
	14		Codazzijeve jednačine; Gaussova Theorema egregium; Primjena Gauss-Codazzijevih jednačina; Fundamentalna teorema teorije površi.	2	

	15			Geodezijska krivina krive ponovljena; kovariantni izvod duž krive; geodezije; jednačine geodezija; postojanje geodezija; krive sa nestajućom geodezijskom krivinom; Clairautov teorem; geodezijske polarne koordinate; geodezije kao najkraće krive.	2	
Ukupno:						30

EKSPERIMENTALNE VJEŽBE

Sedmica	Dan	Datum	Naziv eksperimentalne vježbe	Broj sati
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
Ukupno:				15
DODATNE INFORMACIJE				

**OBRAZAC ZA EVIDENCIJU REZULTATA PROVEDENIH AKTIVNOSTI
STUDENATA I FORMIRANJE KONAČNE OCJENE**

Školska godina:		Nastavni predmet/kurs:											
Rb	Prezime i ime studenta	Prisutnost			Aktivnost studenta	IL V	Projekat		Kviz	Ispit		UB	Konačna ocjena
		P	AV	LV			A	IP	GP	K	PI		
1.													
2.													
3.													
4.													
5.													
6.													
7.													
8.													
9.													
10.													
11.													
12.													
13.													
14.													
15.													
16.													
17.													
18.													
19.													
20.													

P-Predavanja AV-Auditorne/računske vježbe LV-Laboratorijske vježbe A-aktivnost studenta	ILV-Izvještaji sa labor. vježbi IP-Individualni projekt GP-Grupni/timski projekt K-Kvizovi	PI-Pismeni ispit UI-Usmeni ispit UB-Ukupan broj bodova